

До спеціалізованої вченої ради
Д 41.086.03 Національного університету
«Одеська юридична академія»

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук, доцента

Тетерятник Ганни Костянтинівни

на дисертацію Бабчинської Тетяни Володимирівни

«Реалізація права на захист у кримінальному провадженні відповідно до вимог міжнародних стандартів», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми дослідження обумовлюється концептуальними змінами у сфері кримінального процесу, які ознаменувало прийняття чинного КПК України у 2012 році. Закріплення у ньому механізмів змагального судочинства, широкого кола гарантій прав і законних інтересів учасників кримінального провадження сприяє побудові якісно нової парадигми сучасного вітчизняного кримінального процесу. Однак, проблеми правозастосовної практики, відсутність єдності судової практики, ціла низка порушень прав людини, які встановлено ЄСПЛ у справах проти України, вказують на необхідність наукового осмислення та вирішення питань, пов'язаних із реалізацією права на захист, з урахуванням вимог міжнародних стандартів.

Слід відзначити, що до проблематики реалізації права на захист у кримінальному провадженні прикута увага багатьох процесуалістів, про що зазначає авторка (с. 6). Однак, у контексті міжнародних стандартів питання

реалізації права на захист у кримінальному провадженні вперше на монографічному рівні розглядаються саме у роботі Т. В. Бабчинської. Заявлена тематика, зміст роботи, запропоновані висновки і рекомендації переконливо свідчать про відповідність дисертації вимогам сьогодення, а відтак підтверджують актуальність обраного для дослідження напрямку.

Про актуальність роботи свідчить і її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, грантами: дисертація виконана в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Удосконалення сучасного кримінально-процесуального законодавства та забезпечення його ефективності в умовах правової реформи» на 2011-2015 рр. як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку української державності та права» на 2011-2015 рр. (державний реєстраційний номер 0110U000671), а також в межах плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Динаміка кримінального процесуального законодавства України: досвід та перспективи» на 2016-2020 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016-2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Викладені у роботі наукові положення та висновки є обґрунтованими, аргументованими та переконливими. Це обумовлено зваженим вибором методології дослідження, опрацюванням дисертанткою досить великої кількості наукових джерел (291 найменування), аналізом понад 60 рішень ЄСПЛ, рішень Конституційного Суду України, постанов Верховного Суду, листів Вищого спеціалізованого суду України з

розгляду цивільних та кримінальних справ, а також 60 судових рішень, внесених до Єдиного державного реєстру судових рішень (2016-2020 рр.). Усе зазначене у комплексі забезпечило належну логічну послідовність роботи, обґрунтованість висновків, що містять елементи наукової новизни, їх системність та комплексний характер, достовірність.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних у ході дослідження результатів полягає насамперед у тому, що дисертація є першим у вітчизняній науці кримінального процесуального права спеціальним комплексним дослідженням реалізації права на захист у кримінальному провадженні відповідно до вимог міжнародних стандартів.

Сформульовані автором результати дисертаційного дослідження є важливими для науки кримінального процесу, вдосконалення правозастосовної практики та законодавства, містять елементи наукової новизни та пропозиції щодо удосконалення КПК України.

До найважливіших положень, що містять наукову новизну, на думку офіційного опонента, слід віднести наступні: запропоновано закріпити у нормах ст.ст. 151, 156, 172, 193 КПК України обов'язок слідчого судді, суду з'ясовувати чи було надано підозрюваному, обвинуваченому, його захиснику копію клопотання та матеріалів, що його обґрунтовують, у порядку, передбаченому ч.2 ст. 150, ч.2 ст. 155, ч. 2 ст. 184 КПК України, до початку розгляду клопотання про застосування тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом, відсторонення від посади, арешту майна та запобіжного заходу та відкладати судові засідання із розгляду клопотання на час, визначений з урахуванням думки сторін, що є достатнім та необхідним для підготовки захисту у разі виявлення порушення порядку ознайомлення з відповідними матеріалами;

обґрунтовано необхідність доповнення статей 150, 151, 171, 184 КПК України нормою, згідно з якою у кримінальних провадженнях, в яких участь

захисника є обов'язковою, відлік часу, що є достатнім для підготовки до захисту, при розгляді клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження розпочинається з моменту вручення відповідних матеріалів захиснику;

аргументовано можливість використання показань, які були отримані під час досудового розслідування в порядку ст. 225 КПК України, під час судового розгляду лише в тому випадку, коли суд встановить неможливість допиту такого свідка або потерпілого під час судового розгляду (с. 10-11).

Суттєвими є й удосконалення, запропоновані здобувачкою:

визначення поняття права на захист у кримінальному провадженні в частині розширення його суб'єктів та правомочностей, які складають структуру зазначеного права;

наукове положення про систему міжнародних стандартів реалізації права на захист у кримінальному провадженні через призму фундаментальних правомочностей сторони захисту щодо спростування підозри, обвинувачення, без забезпечення яких неможливо досягнути справедливого судочинства;

доктринальні положення про підстави визнання доказів, отриманих із порушенням права на захист, недопустимими в частині доповнення переліку зазначених підстав такою підставою, як докази, отримані під час виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи у зв'язку з порушенням процесуальних та професійних прав адвоката (с. 11-12).

На високому науковому рівні сформульовані дисертанткою і наукові положення, що дістали подальшого розвитку:

аргументація необхідності доповнення переліку учасників досудового розслідування новим суб'єктом – особою, причетність якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється, в частині зазначення, що такою є особа, якій не повідомлено про підозру в порядку ст.ст. 276-279 КПК України за недостатністю доказів для підозри у вчиненні кримінального правопорушення,

але щодо якої здійснюються наступні слідчі (розшукові) дії: освідчування; особистий обшук; обшук у житлі та іншому володінні особи; огляд у житлі та іншому володінні особи;

аргументація проведення судового засідання без участі захисника (крім випадків, за яких участь захисника є обов'язковою) за згодою обвинуваченого на такий розгляд в ч. 1 ст. 324 КПК України;

обґрунтування необхідності закріплення в КПК України положення, відповідно до якого участь обвинуваченого в суді апеляційної інстанції в режимі відеоконференції прирівнюється до особистої участі обвинуваченого в розумінні ч. 4 ст. 401 КПК України, проте лише за добровільної згоди обвинуваченого, з метою спрощення процедури апеляційного оскарження та забезпечення розумних строків судового розгляду та ін.;

наукове положення про перелік обставин, які має врахувати слідчий суддя при встановленні строку, протягом якого сторона захисту повинна ознайомитися з матеріалами досудового розслідування в частині доповнення зазначеного переліку такими обставинами: обсяг матеріалів кримінального провадження; складність матеріалів кримінального провадження; характер відомостей, до яких надається доступ; зайнятість захисника в інших процесах; умови ознайомлення з матеріалами.

(с. 12 – 13).

Низка інших наукових положень також у значній мірі вдосконалюють сучасне наукове уявлення про реалізацію права на захист у кримінальному провадженні відповідно до вимог міжнародних стандартів (с. 10-14).

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Дослідження характеризується логічним та чітким змістовим наповненням, відповідно до плану, мети та завдань дослідження, архітектоніка забезпечує комплексність та системність опрацювання проблематики.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (291 найменування), додатків.

Перший розділ «Загальнотеоретичні питання реалізації права на захист у кримінальному провадженні» присвячений дослідженню поняття, змісту та забезпечення права на захист у кримінальному провадженні, а також системі міжнародних стандартів реалізації права на захист.

Авторка розглядає концепції права на захист, співвідношення «захисту у кримінальному провадженні» та «кримінально-процесуальної функції захисту» (с. 17-20). Критично розмірковуючи над цими питаннями, дисертантка доходить до ґрунтовного висновку, який покладено в основу формування концепції дисертаційного дослідження: захист у кримінальному провадженні є двохаспектною діяльністю: по-перше, як складова частина системи завдань кримінального провадження, що покликана на реалізацію та охорону прав, свобод та законних інтересів осіб, які залучаються до кримінального судочинства, а по-друге, як кримінально-процесуальна функція, що визначає напрямок діяльності, яка спрямована на спростування твердження про причетність особи до вчинення кримінального правопорушення або вчинення особою кримінального правопорушення, іншого суспільно небезпечного діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність. У межах змісту обох концепції складовою частиною є право на захист як сукупність правомочностей, що спрямовані на спростування підозри та обвинувачення (с. 22-23).

Заслуговує на увагу глибоке аналітичне занурення дисертантки у визначення спрямування, сутності та змісту права на захист, суб'єктів права на захист, звернення до надактуальної проблематики – забезпечення права на захист особи, щодо якої здійснюється неформальне кримінальне

переслідування, а також юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження (с. 25 – 43).

Необхідно підтримати висновок Т.В. Бабчинської про те, що право на захист – це сукупність процесуальних прав, наданих підозрюваному, обвинуваченому, засудженому, виправданому, особі, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, особі, причетності якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється, юридичній особі, щодо якої здійснюється провадження, для спростування твердження про причетність особи до вчинення кримінального правопорушення або вчинення особою кримінального правопорушення, іншого суспільно небезпечного діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, а також недопущення порушення та необґрунтованого обмеження їх особистих та майнових прав (с. 43).

У підрозділі 1.2 здобувачка аналізує поняття «міжнародні стандарти», їх зміст та значення у кримінальному провадженні (с. 43-46); на підставі фундаментальних правомочностей сторони захисту щодо спростування підозри, обвинувачення, без забезпечення яких неможливо досягнути справедливого судочинства, виводить систему стандартів права на захист,: 1) стандарти реалізації права на інформацію про характер і причини підозри, обвинувачення; 2) стандарти реалізації права на самозахист; 3) стандарти реалізації права на професійний захист; 4) стандарти можливостей підготовки захисту (с. 46-48). У підрозділі, на підставі аналізу рішень ЄСПЛ, дається характеристика кожної групи стандартів, що демонструє глибоке опрацювання авторкою відповідної судової практики та вміння до критичного аналізу (с. 48-67).

Розділ 2 «Реалізація права на захист відповідно до міжнародних стандартів під час досудового розслідування» комплексно розглянуті питання реалізації цього права на різних етапах стадії.

З урахуванням вітчизняної судової практики та практики ЄСПЛ, думок учених, Т. В. Бабчинською у підрозділі 2.1 визначено, які правові гарантії забезпечують право підозрюваного на захист при застосуванні ЗЗКП: 1) кримінальна процесуальна форма розгляду слідчим суддею відповідних клопотань, яка ґрунтується на засаді змагальності та свободи у поданні ними доказами; 2) забезпечення права на захист при розгляді клопотань про застосування ЗЗКП (ч.2 ст. 151, ч.3 ст. 193 КПК України), в тому числі за призначенням; 3) нормативне забезпечення права підозрюваного мати доступ до матеріалів, що обґрунтовують необхідність застосування ЗЗКП, якому кореспондує імперативний обов'язок слідчого, прокурора додати до клопотання документи, які підтверджують надання підозрюваному копій клопотання та матеріалів, що його обґрунтовують (ч.2 ст. 150, ч.2 ст. 155, ч.2,3 ст. 184 КПК України); 4) право сторони захисту мати час та можливості для захисту у зв'язку з розглядом клопотання про застосування запобіжного заходу: відповідно до ч.2 ст. 184 КПК України копія клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, надається підозрюваному, обвинуваченому не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання; 5) право сторони захисту подати слідчому судді клопотання про допит будь-якого свідка або дослідження будь-яких матеріалів, які мають значення для вирішення питання про застосування до нього ЗЗКП; 6) свобода від самовикриття, зокрема, під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу підозрюваному має бути роз'яснено право відмовитися давати пояснення, показання з приводу підозри або обвинувачення, а будь-які твердження чи заяви підозрюваного, обвинуваченого, зроблені під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу, не можуть бути використані на доведення його винуватості у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється, обвинувачується, або у будь-якому іншому правопорушенні (ч. 5 ст. 193 КПК України) (с. 69-70).

Цікавими є міркування, які наводяться у підрозділі, стосовно значення доступу до матеріалів кримінального провадження при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження в контексті забезпечення права на захист, часу на ознайомлення з ними, (с. 71-72), Справедливим вбачається пропозиція про необхідність у положеннях Розділу 2 КПК України, що регламентують порядок вручення підозрюваному, обвинуваченому копій клопотання та матеріалів про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, закріпити правило, відповідно до якого визначити, що у кримінальних провадженнях, в яких участь захисника є обов'язковою, відлік часу, що є достатнім для підготовки до захисту при розгляді такого клопотання розпочинається з моменту вручення відповідних матеріалів захиснику (с. 79).

При дослідженні у підрозділі 2.2. реалізації права на захист під час ініціювання та проведення слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій за міжнародними стандартами та законодавством України, авторка формулює логічний висновок про те, що, узагальнюючи міркування щодо вдосконалення правового порядку та забезпечення юридичної визначеності можливостей сторони захисту здійснити оскарження рішень, дій та бездіяльності під час розгляду, вирішення та реалізації вимог клопотань, заявлених в порядку ст. 220 КПК України, вважаємо за доцільне викласти п. 7 ч. 1 ст. 303 КПК України у такій редакції: «рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора при розгляді, вирішенні клопотань про проведення слідчих (розшукових) дій, а також їх невиконанні – особою, якою було подане відповідне клопотання, її представником, законним представником чи захисником» (с. 92). Крім того, значна увага у підрозділі приділена реалізації права на захист при проведенні обшуку та залученні експерта (с. 92-100).

У підрозділі 2.3 йдеться про реалізацію права на захист в контексті міжнародних стандартів при здійсненні окремих процесуальних дій після

повідомлення про підозру. Зокрема, ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення (с. 101-106), оскарження повідомлення про підозру (с. 106 - 111) та ін.

У наступному підрозділі 2.4 здобувачка логічно продовжує аналізувати проблемні питання ознайомлення сторони захисту із матеріалами кримінального провадження в порядку ст. 290 КПК України (с. 112-123).

Слід підтримати пропозиції Т. В. Бабчинської щодо внесення змін до ч. 10 ст. 290 КПК України, у якій доцільно передбачити, що у випадку подання клопотання стороною обвинувачення для обмеження у часі на ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторони захисту слідчий або прокурор також зобов'язані вказати графік, протягом якого вони можуть надати доступ до таких матеріалів (не більше 8 годин на один робочий день за весь період або протягом окремих робочих днів), і такий графік також має бути затверджений ухвалою слідчого судді про встановлення строку для ознайомлення з матеріалами досудового розслідування. А також визначення нею кола обставин, які впливають на встановлення терміну на ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, та які має враховувати слідчий суддя (с. 121-123).

Розділ 3 присвячено дослідженню питань реалізації права на захист у судовому провадженні відповідно до вимог міжнародних стандартів: у підготовчому судовому провадженні; під час судового розгляду і ухвалення та проголошення судового рішення; у провадженнях з перегляду судових рішень.

Дисертантка правильно акцентує увагу на питаннях значення підготовчого провадження, кола учасників, які беруть у ньому участь, порядку ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, особливостях розгляду питання про обрання, зміну та скасування запобіжного заходу.

Актуальним є питання, яке здобувачка розглядає у підрозділі 3.2 щодо необхідності визначення порядку отримання згоди підозрюваного чи обвинуваченого на залучення захисника, з яким було укладено договір іншими

особами в інтересах підозрюваного чи обвинуваченого (с. 145-147), обмеження в праві вільного вибору захисника у випадках, коли такого захисника залучили на безоплатній основі (с. 148-151). У розділі досліджується питання, якому дотепер не було приділено достатньої уваги у науці кримінального процесу у контексті забезпечення міжнародних стандартів: стандарт можливостей підготовки до захисту (с. 152-156), проведення перехресного допиту (с. 157-159), порядок отримання, перевірки та оцінки показань з чужих слів (с. 159-166).

Слід схвально поставитися до висновків, аргументованих у підрозділі 3.3 про те, що подібність процедур судового розгляду в судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій (а також при перегляді судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами) є наслідком дублювання недоліків правового регулювання реалізації права на захист на всіх стадіях судового розгляду. Перспективними для вдосконалення правозастосовної практики та законодавства є пропозиції Т. В. Бабчинської щодо внесення змін до статей 336 та 401 КПК України, які б сприяли більш активній участі обвинуваченого, засудженого у судових засіданнях.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що вони можуть бути використані у:

науково-дослідній діяльності – для подальшого дослідження проблем реалізації права на захист у кримінальному провадженні відповідно до міжнародних стандартів;

правотворчій діяльності – для вдосконалення національного законодавства у сфері реалізації права на захист у кримінальному провадженні відповідно до міжнародних стандартів;

правозастосовній діяльності – для покращення діяльності правоохоронних органів, суду та адвокатури щодо забезпечення права на захист у кримінальному провадженні;

навчальному процесі – при викладанні навчального курсу «Кримінальний процес», спеціальних курсів «Досудове розслідування», «Актуальні проблеми правосуддя у кримінальному провадженні», «Використання практики ЄСПЛ у кримінальному провадженні», «Міжнародно-правова допомога у кримінальному провадженні», «Проблеми вдосконалення кримінального процесуального законодавства», підготовці робочих програм, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, тематики кваліфікаційних робіт із зазначених дисциплін (Акт Національного університету «Одеська юридична академія» від 28.02.2020 р.) (с. 14, 229 – 234).

Висновки відповідають поставленим завданням дослідження у межах обраного об'єкта та предмета, містять розроблені авторкою теоретичні наукові положення, практичні рекомендації, пропозиції із вдосконалення кримінального процесуального законодавства.

Дисертація виконана українською мовою. Стиль викладення матеріалу – науковий.

Повнота викладу наукових положень в опублікованих працях. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані автором у дисертації повною мірою відображені у 21 опублікованій праці, з яких 5 наукових статей опубліковані у фахових виданнях з юридичних наук, перелік яких затверджено МОН України, 2 наукові статті, опубліковані у зарубіжних періодичних виданнях з юридичного напрямку, та 14 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Текстових запозичень без посилання на джерела та інших порушень академічної доброчесності не виявлено.

Віддаючи належне кропіткій та якісній роботі авторки дослідження і високо оцінюючи рівень дисертації, варто звернути увагу на окремі недоліки, а також положення та висновки, які мають дискусійний характер чи вимагають додаткового обґрунтування під час захисту:

1. Попри те, що емпіричну базу дослідження становлять 60 рішень ЄСПЛ, рішення Конституційного Суду України, постанови Верховного Суду, листи Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ, а також 60 судових рішень, внесених до Єдиного державного реєстру судових рішень (2016-2020 рр.), до яких авторка постійно звертається у роботі, при підготовці дисертації не було проведено анкетування або опитування учасників кримінального провадження щодо дискусійних питань, які поставлені у роботі, та доцільності пропонованих здобувачкою змін до чинного законодавства. На думку офіційного опонента, отримання та обґрунтування висновків та пропозицій з урахуванням таких емпіричних даних підвищило б їх репрезентативність.

2. Авторка серед суб'єктів права на захист визначає підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особу, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, особі, причетності якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється, юридичну особу, щодо якої здійснюється провадження. І хоча у розділі 1 Т. В. Бабчинська торкається окремих загальних питань забезпечення права на захист таких суб'єктів, як особа, причетності якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється, юридична особа, щодо якої здійснюється провадження, у наступних розділах увага сконцентрована виключно на реалізації права на захист підозрюваним, обвинуваченим, засудженим, виправданим. На думку офіційного опонента, дослідження питань забезпечення права на захист таких суб'єктів, як особа, причетності якої до вчинення кримінального правопорушення перевіряється, а також юридична особа, щодо якої здійснюється провадження; особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, мало б стати невід'ємною

складовою зазначеної дисертаційної роботи, адже відповідає предмету дослідження.

Логічно це зауваження корелює із наступним:

3. У підрозділі 2.2 «Реалізація права на захист під час ініціювання та проведення слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій: міжнародні стандарти та законодавство України» щодо негласних слідчих (розшукових) авторкою досліджуються лише питання їх ініціювання стороною захисту, у той же час, існує низка інших проблемних питань, пов'язаних із забезпеченням права на захист при проведенні таких дій. Розмірковуючи про слідчі (розшукові) дії, авторка обмежується лише питаннями проведення обшуку та залучення експерта. Водночас, зовсім не розглянуті питання забезпечення захисту при проведенні інших слідчих (розшукових) дій.

4. При формулюванні окремих пропозицій щодо змін до КПК України, доцільно було б критично оцінювати думки вчених, які у своїх роботах надавали пропозиції щодо змін до цих норм КПК України. Наприклад, на сторінках 136 – 137 сформульована пропозиція авторки щодо внесення змін до ч. 3 ст. 315 КПК України. Схожі пропозиції містяться у роботах інших процесуалістів (наприклад, Гунченко О.В. Діяльність захисника при вирішенні питання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. ДЮІ, Кривий Ріг, 2018. 242 с.). Тому надання аналізу таким пропозиціям та аргументування їх відмінностей від міркувань авторки, підкреслило б оригінальність ідей Т. В. Бабчинської.

Разом з тим, наведені зауваження та пропозиції у жодному разі не впливають на загальне позитивне враження від роботи, здебільшого носять дискусійний характер і мають бути предметом для публічної дискусії та обговорення під час захисту.

ВИСНОВОК:

дисертація Бабчинської Тетяни Володимирівни «Реалізація права на захист у кримінальному провадженні відповідно до вимог міжнародних стандартів» є самостійною, комплексною, завершеною працею, що містить нові науково обґрунтовані результати проведеного здобувачкою дослідження, які розв'язують конкретне наукове завдання – розробка наукової концепції реалізації права на захист у кримінальному провадженні відповідно до вимог міжнародних стандартів на основі аналізу міжнародно-правових актів, чинного кримінального процесуального законодавства України та практики його застосування.

Дисертація повною мірою відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її авторка – Бабчинська Тетяна Володимирівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент

**Завідувач кафедри
кримінального процесу
Одеського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент**

Г.К. Тетерятник

Підпис засвідчую:

**Проректор Одеського державного
університету внутрішніх справ**

О.Г. Поліщук

